

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

LINKÖPINGS TEKNISKA HÖGSKOLA

*Institutionen för Ekonomisk och Industriell utveckling, IEI
Avdelningen för Industriell Ekonomi
Sofi Rehme*

DEN 3 JUNI KL.14-18

SAL: TER1 TER2 TERD

Provkod: TEN1

Antal uppgifter: 10
Antal sidor: 17

Ansvarig lärare: Sofi Rehme, tfn 2522
Besöker salen Efter cirka en timme

Kursadministratör: Karin Fredriksson tfn 1104, karin.fredriksson@liu.se

Om skrivningen

Miniräknare med tömda minnen får användas. Kontroll kan komma att ske. Inprogrammerade uppgifter jämförs med fusk och ärendet överlämnas till disciplinnämnden.

Skriv ditt AID på varje sida innan du lämnar skrivsalen.

Vid varje uppgift finns angivet hur många poäng en korrekt lösning ger. Sammanlagt kan högst 50 poäng erhållas.

För godkänt krävs 27 poäng.

För betyget 4 krävs 35 poäng

För betyget 5 krävs 43 poäng.

Skriv tydligt. Oläsliga lösningar kan givetvis inte rättas och därmed inte ge några poäng.

Det är viktigt att lösningsmetod och bakomliggande resonemang redovisas fullständigt. Använd allmänt accepterade metoder, dvs de som behandlats i kursen, för att lösa uppgifterna. Enbart svar godtas ej.

Lycka till!

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 1: Sant/Falskt frågor (7 poäng)

Obs: Rätt svar + 0.5 p, Fel Svar -0.5 p, Inget svar, 0 p. Uppgiften kan ej ge mindre än 0 poäng.

PÅSTÅENDE	SANT	FALSKT
1. En balansräkning visar den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället.		
2. Den externa redovisningen är frivillig.		
3. Den fasta styckkostnaden minskar när volymen minskar.		
4. En rörlig kostnad kan vara både degressiv, proportionell och progressiv.		
5. Räntabilitetsmått är särskilt viktiga inslag i ekonomistyrningen av kunskapsföretag (tjänsteföretag).		
6. Hos tjänsteföretag utgör personalkostnaden normalt en stor kostnadspost.		
7. Exempel på investeringar kan vara ersättningsinvesteringar, expansionsinvesteringar och rationaliseringsinvesteringar.		
8. Ett kommanditbolag består av minst två personer		
9. Aktiebolag kan ingå avtal och ta lån.		
10. Begreppet Affärsidé är enbart tillämpligt i företag med fler än 50 anställda.		
11. Affärsidén visar bland annat på ett företags konkurrensfördelar.		
12. Syftet med budgetuppföljning är bl.a. att kontrollera om målen uppfylls samt att slå larm om arbetet inte fungerar planenligt.		
13. En förlust i ett företag innebär att företagets egna kapital ökar med lika stort belopp.		
14. En verifikation är ett bevis för att en affärshändelse har ägt rum.		

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 2: Intressentmodellen (2 poäng)

Räkna upp två av de intressenter som ett företag kan ha och förklara vilka beroendeförhållanden som finns mellan respektive intressent och företaget.

Uppgift 3: Periodkalkyl (4 poäng)

Företaget Full Rulle Ab producerade 120 000 st tejpullar. Kostnaden för uppvärmning, avskrivningar och räntor i företaget uppgick till 145 000 kr och kostnaderna för löner och material m.m. var rörliga och utgjorde 1,40 kr/st. Utnyttjandegraden uppskattades till 60 % av det normala. Beräkna tejpullarnas styckkostnad enligt en:

- Divisionskalkyl
- Normalkalkyl
- Minimikalkyl
- Hur stor över- eller undertäckning erhålls nästkommande år då den verkliga volymen är 250 000 st?

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 4: Trång Sektion (4 poäng)

Nu när sommaren snart är här vill många köpa sig ett ny fin solstol. Företaget SolStolen AB är marknadsledande på försäljning av en speciell sorts solstol i plast och har nu stor efterfrågan på sina fyra olika modeller av solstolar: Sola, Vila, Slöa och Sova. Företaget SolStolen AB är marknadsledande på försäljning av solstolar och har nu stor efterfrågan på sina fyra modeller av solstolar. Samtliga modeller tillverkas i äkta plast. På grund av den stora efterfrågan på solstolar har den speciella plast som krävs för att kunna tillverka solstolarna tagit slut på marknaden men företaget har dock 1 600 kg plast på lager. Företaget vill använda den kvarvarande plasten på bästa sätt. Nedan följer en sammanställning över de olika solstolarna.

Artikel	Sola	Vila	Slöa	Sova
Försäljningspris [kr/st]	958	1200	800	450
Särkostnader [kr/st]	650	1000	450	200
Mängd plast [kg]	1,4	0,4	1,0	0,8
Efterfrågan [st]	680	400	650	900

Hur skulle du vilja rangordna de olika produkterna om avsikten är att maximera företagets vinst på kort sikt om tillgången på plast är trång sektion?

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 5: Påläggs-kalkylering (8 poäng)

AB Regnbågen i Staffanstorp tillverkar bland annat takavvattningsprodukter.

Företaget har en stor mängd maskiner av olika slag till sitt förfogande.

Från redovisningen har man tagit fram följande produktfakta för en period som får anses som normal för verksamheten.

Direkt material, dM	3200000
Materialomkostnader, MO	800000
Direkt lön, dL	600000
Tillverkningsomkostnader, TO	4200000
Tillverkningskostnad	8800000
Affärsomkostnader, AFFO	880000
Självkostnad	9680000

a. Beräkna självkostnaden för en produkt där det går åt direkt material för 208 kr och direkt lön 130 kr. (4 poäng)

b. Eftersom tillverkningen är maskinberoende har man börjat fundera på att använda maskintid som påläggsbas för TO. Totalt utnyttjar man en period 140 000 maskintimmar. Varje takavvattningsprodukt kräver 58 minuters maskintid. Hur stor blir självkostnaden i kr/st enligt b) men med maskintid som påläggsbas för TO? (2P)

c. Ge förslag på hur ett företag kan fördela kostnader på ett så rättvist sätt som möjligt. OBS! Inga beräkningar ska göras! (2P)

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 6: Resultatdiagram (4 poäng)

Funäsdalens Fiske AB tillverkar och säljer flugfiskespön. Försäljningspriset är 3995 kr/st. Företagets rörliga kostnader uppgår till 1295 kr/st. De årliga fasta kostnaderna består av löner och sociala avgifter på 397 000kr, lokalkostnader på 254 000 kr, värdeminskning på maskiner och inventarier på 42 000 kr samt övriga kostnader på 230 400. (bortse från moms i uppgiften)

- Rita upp ett nollpunktsdiagram (=resultatdiagram) (1 poäng)
- Beräkna fram nollpunktsvolymen genom räkning (2 poäng)
- Vad blir säkerhetsmarginalen om den verkliga volymen är 475? (1 poäng)

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 7: Räkenskapsanalys (4 Poäng)

Jan Persson är VD på Topp-banken och jobbar med utlåning till små och medelstora företag. Jan vill bedöma en av bankens potentiella kunder, RappApå, men är osäker på hur. Han hoppas att du ska kunna hjälpa honom.

RappApå vill expandera sin verksamhet genom att köpa ett konkurrerande företag men företagets kapital räcker inte för att finansiera detta köp. Därför vill RappApå att Topp-banken ska bevilja ett lån för att stödja företaget.

Jan Persson vill att du väljer ut, beräknar, och motiverar vilka nyckeltal du väljer om du vill få fram;

- Företagets betalningsförmåga på kort sikt. (1 p)
- Gör en resultatanalys. (1 p)
- Företagets lönsamhet. (1p)
- Företagets överlevnadsförmåga på lång sikt. (1 p)

	År 1	År 2
Resultaträkning		
<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	
Nettoomsättning	5 127 530	5 052 171
Övriga rörelseintäkter	22 000	43 000
	<u>5 149 530</u>	<u>5 095 171</u>
Rörelsens kostnader		
Köpta varor och tjänster	-1 274 800	-1 503 840
Övriga externa kostnader	2,3 -649 942	-651 342
Personalkostnader	1 -2 560 531	-2 511 814
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	4 -61 789	-60 489
Rörelseresultat	<u>602 468</u>	<u>367 686</u>
Resultat från finansiella poster		
Ränteintäkter och liknande resultatposter	10 836	11 671
Resultat efter finansiella poster	<u>613 304</u>	<u>379 357</u>
Bokslutsdispositioner	5 -	-107 000
Resultat före skatt	<u>613 304</u>	<u>272 357</u>
Skatt på årets resultat	-185 211	-90 202
Årets resultat	<u>428 093</u>	<u>182 155</u>

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

År 1

År 2

Balansräkning

Belopp i kr	Not		
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	6	134 953	136 912
Summa anläggningstillgångar		134 953	136 912
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		962 215	707 813
Övriga fordringar		7 117	13 822
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		66 493	170 513
		<u>1 035 825</u>	<u>892 148</u>
Kassa och bank		1 396 202	1 402 819
Summa omsättningstillgångar		2 432 027	2 294 967
SUMMA TILLGÅNGAR		2 566 980	2 431 879

År 1

År 2

Balansräkning

Belopp i kr	Not		
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital (10 000 aktier)		100 000	100 000
Reservfond		20 000	20 000
		<u>120 000</u>	<u>120 000</u>
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		543 634	461 478
Årets resultat		428 093	182 155
		<u>971 727</u>	<u>643 633</u>
		1 091 727	783 633
Öbeskattade reserver			
Periodiseringsfonder	8	332 400	332 400
		<u>332 400</u>	<u>332 400</u>
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		–	415 000
Leverantörsskulder		165 447	207 104
Skatteskulder		155 836	32 759
Övriga skulder		355 316	279 799
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		466 254	401 184
		<u>1 142 853</u>	<u>1 335 846</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 566 980	2 431 879

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 8: Investeringskalkylering (6 poäng)

Spendrups AB ska köpa en ny maskin för olframställning. Företaget väljer mellan två maskiner från olika leverantörer, med betalningsströmmar enligt diagrammet nedan .

Leverantör	Norrland Equipment	Gotland Equipment
Grundinvestering (tkr)	100	250
Årlig inbetalningsöverskott (tkr)	50	75
Ekonomisk livslängd	5	7

a) Utifrån denna information, vilken maskin bör företaget välja enligt paybackmetoden? (2 p)

b) Vilken maskin bör företaget köpa? Restvärdet efter 5 år är 40 000 kr för Norrland Equipment och restvärdet efter 7 år är 0 kr för Gotland Equipment. Företagets kalkylränta är 8 procent? Vilken av maskinerna ska köpas in? (4 p)

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 9: Att starta och driva företag (4 Poäng)

Robert Jansson funderar på att starta ett företag. Han kommer att driva verksamheten själv och inte ha någon anställd personal.

- a) Vilka företagsformer kan Robert välja mellan? (1p)
- b) Hur skiljer sig dessa åt med hänseende på
 - 1) Kapitalinsats? (1p)
 - 2) Roberts ansvar för eventuella förluster, vid konkurs, etc.? (1p)
 - 3) Var beskattning av verksamhetens resultat sker? (1p)

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 10: Redovisning (4 Poäng)

a) Hur skiljer sig resultat- och balansräkningen ur ett tidsperspektiv? (2P)

b) Vad innebär bokslutsarbetets, i) periodiseringar och ii) värderingar och varför är de en viktig del i bokslutsarbetet? (2P)

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Uppgift 11 – Budgetering (3p)

Mönsterås Godis AB ska upprätta en resultatbudget för den kommande perioden med hjälp av följande information (belopp i tkr). Företagets investeringar skrivs av med 20% per år:

Inköp av varor	220 400
Banklån	200 000
Investeringar	90 000
Personalkostnader	110 300
Övriga kostnader	12 000
Ränta på lånet	10%
Fakturerad försäljning	870 000
Ökning av varulager	20 400

AID-nummer: AID-number:	Datum: 2014-06-03 Date:
Kurskod: TEAE01 Course code	Provkod: TEN1 Exam code:

Blad nr: Page no:

Formelblad Industriell ekonomi

Slutvärdefaktorn/Kapitaliseringsfaktorn: $(1 + r)^n$

Nuvärdefaktorn: $\frac{1}{(1 + r)^n}$

Nusumme faktorn: $\frac{1 - (1 + r)^{-n}}{r}$

Annuitetsfaktorn: $\frac{r}{1 - (1 + r)^{-n}}$

Nuvärdekvot = $\frac{NPV}{G}$

$R_{sys} = \frac{\text{Resultat efter finansiella intäkter}}{\text{Genomsnittlig (balansomslutning - icke räntebärande skuld)}}$

$R_e = \frac{\text{Resultat efter finansnetto}}{\text{Genomsnittlig justerat eget kapital}}$

$R_t = \frac{\text{Resultat efter finansiella intäkter}}{\text{Genomsnittligt totalt kapital}}$

$R_s = \frac{\text{Finansiella kostnader}}{\text{Skulder}}$

Vinstmarginal = $\frac{\text{Resultat efter finansiella intäkter}}{\text{Nettoomsättning}}$

Kapitalomsättningshastighet = $\frac{\text{Nettoomsättning}}{\text{Genomsnittligt totalt kapital}}$

Soliditet = $\frac{\text{Justerat eget kapital (Eget kapital + 0,78 * Obeskattad reserv)}}{\text{Totalt kapital}}$

Kassalikviditet = $\frac{(\text{Omsättningstillgångar} - \text{varulager} + \text{checkkredit})}{\text{Kortfristiga skulder}}$

Balanslikviditet = $\frac{(\text{Omsättningstillgångar} + \text{checkkredit})}{\text{Kortfristiga skulder}}$

Rörelsekapital: Omsättningstillgångar + checkkredit - kortfristiga skulder